535: Türkiye'li Selefilerin Hali ve Bu Halden Çıkmanın Çözümü Nedir?

Tarık Ebu Abdullah

4 Nis, 2021

https://ilimvecihat.com

SORU

es-Selamu aleykum. Sorum tarık hocaya. Türkiye'de birçok menhece davet eden birçok *(çok çok çok fazla)* davetçi hatip kendini ilme nispet eden veya gerçekten ilim talebesi olan birçok kimse var. Bunlar kendilerini selefe nispet eden kimseler. Hepsi farklı menhec üzerine. İnanın hepsi de kendi görüşlerine aynı kaynaklardan delil getirebiliyor. En uç noktadaki tekfirci de oy vermek vacip diyen telefisi de. Böyle bir ortamda böyle bir zamanda bizim gibi avam olan insanların gerçekten kafası çok karışabiliyor. Türkiye'de gerçekten ilmin hakkını vermiş ezberinde ciltlerce kitap tutabilen fehmi kuvvetli bir tevhid ehli olan bir âlim yok. Bu durumda biz ne yapacağız? Nasıl bu işin içinden çıkacağız? Sizin Türkiye'de tavsiye edebileceğiniz bir âlim var mı? Veya bir davetçi? Çok büyük bir boşluk var çünkü burada. Zamanında öğrendiğimiz birçok doğru! daha sonra bakıyoruz selef bu konuda farklı şeyler de söylemiş. Cehalet özrü meselesi gibi. Ebu'ların hepsi kendi menhecine seleften delil de getiriyor. Dediğim gibi en tekfircisi bile. Savunmayı küfür göreni bile. Kusura bakmayın biraz dağınık bi soru oldu. Selametle.

CEVAP

Ve aleykumusselamu ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Değerli kardeşim bahsettiğin vaziyet aynen anlattığın gibidir. Bu hem çok üzücü ve hem de çok zararlı fasit bir durumdur. Ama burada şunu vurgulamak önemlidir: Bu vaziyet Selefilikten sebep değildir. Bilakis Selefilik sınırları çok net belirlenmiş ve beyan edilmiş bir mezheptir. Selefiler mezhepsiz değil bilakis mezhep sahibi insanlardır. O zaman bu vaziyetin sebebi nedir? Sebebi kendisini Selefiliye nispet eden kişilerin halidir. Bu halin sebeplerini ve etkenlerini anlamadan halin ıslahı da asla mümkün değildir. Bunun için bu sebeplerin bazılarını, en önemlilerini çok ihtisar ve icmal ederek zikredeceğim. Bundan gayrisine maalesef zamanım müsaade etmiyor.

Bu sebeplerden bir kısım umumen İslam ümmetini etkilemiş ve ümmetin bir parçası olarak Selefileri'de etkilemiş sebeplerdir. Bir kısım hususen muasır Selefileri etkilemiş sebeptir. Ve bir diğer kısım hususen Türkiyeli Selefileri etkilemiş sebeptir. Zikredeceğim etkenlerden başka etkenlerde var elbette. Dünya sevgisinin ve cehaletin çoğalması gibi. Ve insanların takvayı terk edip günahlara ve fitne, fesada dalmaları gibi. Ve toplumun en cahilleri ve en fasıkları en çok uyulanlar olması gibi ve sair sebepler. Ama ben aşağıda zikredeceklerimle yetineceğim inşallah.

Değerli kardeşim, ümmetin hayırda da fesatta da başını çeken İslam

ulemasıdır. Hali hazırda tasvir ettiğin durumun bir etkeni ulemanın nazarına hâkim olmuş olan bazı sebeplerdir. Bu birinci kısımdır. Bu sebepler ahir zamanda ulemaya musallat olmuş değil bilakis erken dönemde ulema üzerinde etkisini göstermeye başladı. Zamanın ilerlemesiyle daha da muhkem oldu, o kadar oldu ki ahirde selefin yolu şaz olarak görülmeye başlanıldı.

Ulemanın nazarında etkili olan sebeplerden birincisi; Müslümanların idaresi Nebev-i Hilafet'ten saltanata dönüşmesidir. Bunun sebebiyle idare dünyalaşmıştır ve dinen yobazlaşmıştır. Dini fesatlar ve halk üzerinde zulümler artmıştır. Bu yeni durumun karşısında ulema ikiye ayrılmıştır. Bir kesim dünyalaşmış ve dünya zenginliği, makam ve şöhret için saraya yakınlık yarışına girmiştir. Sarayın ve sarayın vaz ettiği dinin birer davetçisi ve müdafisi olmuşlardır. Salih, rabbani ulema ise umumen dini ve kendi dinini koruyabilmek için saraydan uzaklaşmıştır ve kendisini ilme, ibadete ve zühde vermiştir. Bu sonraki zamanlarda kitaplarda kaybolmuş, gündemi nazariyatla dolu olan, amelden çok fikirle uğraşan ve bunun için zaman geçtikçe selefi tasavvuru kaybeden bir ulema topluluğunu meydana getirmiştir.

İkinci sebep; Yunan mantığının İslam âlemine girmesi ve ulema arasında çok kabul görmesidir. Bunun neticesi olarak dinin itikadi ve ameli her konusunu hadden belirlemek yani tarif etmek ve tasnif etmek tek muteber ve makbul ilim olmuştur. Hâlbuki din bir bütündür. Konularına birbirinden kopuk müstakil konular olarak bakmak ve konularını sabit ithal eden ve ihraç eden kayıtlarla tahdit ve tasnif etmek ilk Müslümanların tamamıyla yabancı oldukları bir anlayıştır. Ama zamanın ilerlemesiyle bu yabancı akli nazar selefi tasavvuru bertaraf etmiş ve böylece İslam'a yabancı, muhdes ve muhalif görüşler mezhepleşmiş ve İslam ümmetinde bu manada bir mezhepleşme olgusunu meydana getirmiştir.

Üçüncü sebep; hususen hicri dördüncü asırdan sonra İslam âleminde yayılan medrese kültürüdür. Devlet idareleri bu medreselerde zamanın en ünlü hocalarını istihdam ederek çeşitli dünyevi ve uhrevi ilimlerde talebe okutturmuşlardır. Bunun iki cihetten büyük etkisi olmuştur. Bir: Yukarıda zikrettiğim tür ulemanın çoğalmasını ve öğrettikleri nazarın ve kültürün çoğalmasını sağlamıştır. Ve iki: Yeni bir talim üslubunu yerleştirmiştir. Selefte ilim okumak hayat tarzıydı. İlim, talebenin hayatının her alanına hâkim olurdu. İlmi yaşayarak, tatbik ederek okurdu. Bu menhece İmam Ahmed (rahimehullah)'ın şu sözü alemleşmiştir: Ma'al-Mahberati ile'l-Makber. İlkler ilmi yavaş, yavaş, ilmin her alanını hocalarından tafsili bir şekilde amel ederek okurdu. Ama medreseler belirli bir zamanda mümkün olduğu kadar çok ilim vermeyi gaye edindiler. İlmi tasnif ettiler ve her bir sınıfta derinleşen talebeler yetiştirdiler. Bunun için lazım gelen muhtasar, ibaresi anlaşılır ve kolay ve

aynı zamanda talebenin bulunduğu seviyeye göre yeterince bilgi veren kitaplar ve bu kitapları okutacak hocalar lazım geldi. Bu talebe en iyi cevap veren kitaplar en çok kabul gördü. Eskilerin kitapları her yönden çok daha değerli olmalarına rağmen medrese üslubuna uygun olmadıkları için âdete terk edildiler. O kadar ki artık eskilerin kitapları anlaşılmaz ve faydasız görülmeye başlanıldı. Bak! Her ilmin usulünde ilk telif etmiş olan İmam eş-Şafii *(rahimehullah)*'ın hangi kitaplarını medreselerde okutulduğunu görüyorsun? Veya fıkıhta ilk olarak telif edilmiş olan İmam Malik (rahimehullah)'ın Muvatta'sını veya İmam el-Buhari *(rahimehullah)*'ın Sahih'ini hangi medresede fıkıh kitabı olarak okutulduğunu görüyorsun? Veya Sunen'ler? Bu ümmetin imamlarının akide metinleri mi yok? Akide, Ebu Mansur el-Maturidi ve Ebu'l-Hasan el-Eşari *(Allah ikisine de rahmet etsin)* ile mi bilinmeye başlanıldı?

İşte bu üç sebep ve başka sebeplerden ötürü İslam ümmeti ve onun dâhilinde Selefiler ilahi hitabı fehmetmekte ecnebileştiler ve mezhepleşmeler ve mezhepte taassupçuluk baş gösterdi. Bu birinci kısım etkendir.

İkinci kısım etken, yani dünya Selefilerine mahsus olan etken, Birinci Körfez Savaşında Amerika'nın zamanın Suudi Arabistan baş müftüsü olan Şeyh bin Baz (rahimehullah)'ın fetvasıyla Hicaza girmesiyle dünya Selefilerinin ikiye bölünmesidir. O zamana kadar bir olan Selefiler bu fetvayı kabul edenler ve itiraz edenler olarak ikiye ayrıldılar. İkinciler hükümetle ters düştüler. İlkler ise hükümetin yanında destekçileri olarak yer almaya başladılar. Özellikle bu muhalif tarafın önderi olan Şeyh Usame bin Ladin *(rahimehullah) "müşrikleri arab yarımadasından çıkarmak"* şiarı altında Amerika'ya karşı cihada çağırınca ipler tamamıyla koptu. Bir taraf cihada ve küfre karşı savaşmaya yoğunlaştı ve nispeten ilmi bir zayıflama yaşadı. Diğer taraf ise tam manasıyla mürted devlet idarelerinin yanında destekçileri olarak yer aldılar, kendilerini askeri, siyasi faaliyetten soyutlayarak sırf ilmi ve davetsel faaliyetlere hasrettiler. Küresel güç ve ulusal uşakları cihadî Selefiler üzerinde baskılarını ve eziyetlerini arttırdıkça ilmi Selefilerin önünü açtılar ve çoğalmalarını ve İslam ümmetine ulaşmalarını sağladılar. Bu vaziyet kendisini dünyanın her yerinde gösterdi. Dünya Selefileri ve Türkiye Selefileri de bu iki kısım içindedir.

Bir de son senelerde Selefilerin arasından türemiş olan bir güruh vardır. Bunlar ne Selefi ve ne de Halefidirler. Bunlar fikri haricidirler. Dini davetten ibaret iddia eden, kendilerini hak ve hidayet davetçisi gösteren ama Müslümanlara zerre kadar merhamet ve şefkat göstermeyen, Müslümanı en batıl gerekçelerle tekfir eden, kadınını, kızını kendilerine helal kılan ama en sefih ve rezil kâfirlere karşı insaf ve adalet numunesi kesilen alçak ve

haysiyetsiz fikri haricidirler. Fikri diyorum çünkü kirli akidelerini amele dökecek yürekleri yoktur.

Üçüncü kısım etkiye gelince, bu hususen Türkiyeli Selefilerle alakalıdır. Hilafetin ilgası ve Cumhuriyetin kurulmasıyla beraber gelen Türkiyeli Müslümanları kasıtlı olarak cahilleştirmenin neticesi olarak Türkiyeli Müslümanlar umumen cahil taklit ehli olmuşlardır. Hususen Osmanlıca'nın kaldırılması ve Arapça'nın yasaklanması bu bağlamda çok etkili olmuştur. Bunun için bütün Türkiyeli İslami uyanış hareketleri dışarıdan yardıma muhtaç olmuşlardır. Türkiyeli Selefiler bu hususta Suudi Arabistan Selefilerine bağlanmış, onlara taklitçi olmuşlardır. Osmanlı düşmanı olmaları, fıkıhta Hanbeli olmaları, Suud Selefilerinin mezhepleştirdikleri tespih ve el bağlama gibi meselelerde hassas olmaları ve özellikle tevhid bahsinde temerküz etmeleri buradan gelmedir. Evet! Din tevhiddir. Ama Tevhidin hukuku da vardır. Türkiyeli selefi cemaatlerin gündemleri aşağı yukarı hep aynıdır. Falan amel küfür müdür değil midir? Falan kâfir midir değil midir? Bu soruların İslam şeriatında cevabı yok mudur? Bunlar hep ihtilaf sebepleri olma mecburiyetinde midir? Hayır! Elbette her şeyi beyan etmiş olan Kur'an ve Sünnet bunları da beyan etmiştir! Ancak selefi istinbat ehli yoktur.

Pekâlâ, çözüm nedir? Çözüm taklitçilikten çıkmak ve Allah *(azze ve celle)*'nin Rasûlü Muhammed (*sallallahu aleyhi ve sellem)*'e inzal ettiği dine dönmek. Sahabeyi ve onların yolunu yol edinmiş olanları imam edinmektir.

Bunun için ilk derecede Arapçaya yoğunlaşmalısınız. Allah *(azze ve celle)* ve Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ve sahabesi *(radıyallahu anhum)* ve onların tabileri hepsi arapça konuşmuştur. Din arapça beyan edilmiştir, evvel zamanda ve ahir zamanda. Arapçası olmayan nasıl Allah'ın muradını, nasıl Rasûlü *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in muradını, nasıl sahabe ve ulemanın muradını anlayacak? Bunun için arapça'yı önemseyin ve iyi bir seviyede arapça öğrenmek için çalışın. Bununla beraber mümkün olduğu kadar çok Kur'an ve hadis ezberi yapın. Bunları yaparken haberci, eserci kişiliğinizi daima kendinize imam kılın. Siz mezhep ehlisiniz. Hadis ehli mezhebindensiniz. Gerisi Allah'ın hidayeti ve tevfikiyle kendiliğinden gelecektir.

Bu kısa vadede sıkıntımızı gidermiyor, kime soracağız, nasıl yapacağız diyeceksin. Yok mu Türkiye'de tavsiye ettiklerin dersen, derim ki: Maalesef sana muayyen kişi olarak tavsiye edebileceğim kimse yoktur. Bunun için Türkiye'deki hocaları yeterince tanımıyorum. Ama sana kimlerden uzak durman gerektiğini, kimden ilim almaman gerektiğini, soru sormaman gerektiğini söyleyebilirim.

İmam Ebu Hatim *(rahimehullah)* dediği gibi *"Bidat ehlinin alameti eser ehlini kötülemeleridir"*. Bunun için umumen selefiler için kötü konuşanlardan uzak durmalısın. Bunlar bir tarafta Cübbeli Ahmed ve benzeri sapık ilhat ehli hocalar veya Mehmet Okuyan ve benzeri zındık mealci hocalar veya İhsan Şenocak, Ebu Bekir Sifil ve benzeri hadis ehline düşman klasik mezhepçi Maturidi ve Eşari hocalar veya Nureddin Yıldız ve benzeri faydasıyla beraber zararı da çok olan yenilikçi hocalardır. Bunlar bir tarafta duranlar. Diğer tarafta Ebu Hanzala, Murat Gezenler, Ebu Eymen, Ebu Zeyd, Ebu Haris, Abdulkadir Polat, Ebu Huzeyfe, Ebu Mucahid ve benzeri kişilerdir. Bunlar sahih ilmin ehlinden olmadıkları gibi ekseri cahil kişilerdir. Bunlar asıl itibariyle selefi, haberci değil bilakis akılcı, tekfircidir.

Bu iki tarafla alakası olmayan, yani ne bunlara ve ne onlara hüsnü muamelesi olmayanlar istifade edebileceğin kısımdır. Bu kısımdan olan hocaların alametlerinden şunları sayabiliriz: Demokratik, laik ve benzeri küfür sistemlerini ve idarelerini inkâr etmesi. Ehlinden ve destekçilerinden teberri etmesi. Müslümanları dost, kâfirleri düşman görmesi. Mücahidleri sevmesi ve muasır cihadda bir şekilde az veya çok bir nasibi olması. Fetvanın ne olduğunu anlayabilecek kadar ilim sahibi olması ve bu mesuliyetin hakikatini anlayabilecek kadar takva sahibi olması... Bunlar sorularını sorabileceğin hocanın bazı alametleridir. Bu hocada en az lazım gelen ilmin bir ölçüsü yok mudur dersen, derim ki: En azından ibnu Malik'in Elfiye'si seviyesinde bir arapçası, ibnu's-Salah'ın Mukaddime'si seviyesinde hadis ilmi, eş-Şenkiti'nin Muzekkira'sı seviyesinde usul ilmi ve es-Sanani'nin Subulu's-Selam'ı seviyesinde fıkıh ilmine sahip olması lazımdır. İlla da bu saydığım kitapları okumuş olması şart değildir. Ama söz konusu ilimde saydığım kitabın seviyesinde ilme sahip olması lazımdır. Böylesi sorulanı bilmese dahi en azından nasıl bileceğini bilir.

Rabbim cümlemizi hakka hidayet etsin, hak üzere ayaklarımızı sabit kılsın. Dünya ve ahirette merhametinden ve mağfiretinden mahrum etmesin. Âmin.